

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2024 r. na posiedzeniu bez udziału stron w sprawie **D.C.**

wniosku skazanego o wznowienie postępowania prawomocnie zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 529/22, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 98/20, na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

odmówić przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął osobisty wniosek skazanego o wznowienie postępowania w powyższej sprawie. Jednocześnie D.C. wystąpił o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu podnosząc, że nie dysponuje żadnym majątkiem, który pozwoliłby na ustanowienie obrońcy z wyboru – co też uczyniono.

W dniu 3 czerwca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła opinia obrońcy o braku podstaw do wniesienia wniosku o wznowienie postępowania. Obrońca w tej opinii ustosunkował się do argumentów podnoszonych w licznych pismach skazanego. W szczególności odniósł się do wskazanego przez D.C. „nowego dowodu” w postaci „grypsu” załączonego do akt sprawy - i wskazał „z całą

stanowczością”, że „żadne nowe dowody w sprawie nie ujawniły się, gdyż były znane wcześniej” (k. 61-63).

W dniu 5 lipca 2024 r. na podstawie art. 84 § 3 k.p.k. w zw. z art. 120 § 1 i 2 k.p.k. i art. 545 § 3 k.p.k. Sąd Najwyższy wezwał D.C. do usunięcia braku formalnego jego wniosku o wznowienie postępowania – poprzez sporządzenie i podpisanie ponownego wniosku o wznowienie postępowania przez ustanowionego z wyboru adwokata lub radcę prawnego – w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wezwania, pod rygorem odmowy przyjęcia osobistego wniosku skazanego o wznowienie postępowania jako oczywiście bezzasadnego (k. 77). Taki wniosek nie został przedstawiony we wskazanym terminie, a zatem pismo procesowe skazanego nadal zawiera podniesione wcześniej braki formalne.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Sąd odmawia przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, bez wzywania strony do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność. Co istotne i co należy wyraźnie podkreślić to fakt, że w trybie art. 545 § 3 k.p.k. sąd nie rozpoznaje merytorycznie wniosku i nie bada także jego zasadności pod kątem ewentualnych podstaw wznowienia. Natomiast wniosek taki podlega kontroli o charakterze *quasi* formalnym, pod kątem hipotetycznej możliwości wznowienia (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2015 r., II KO 49/15, OSNKW 2016, z. 1, poz. 5*).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że żadne z pism skazanego D.C. nie zawiera argumentacji, która pozwoliłaby na ustalenie, iż w sprawie miały miejsce okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania ujęte w art. 540 § 1 - 3 k.p.k. Argumentacja skarżącego okazała się być niezasadna i ostatecznie nie uznano, by mogła wskazywać na tego rodzaju okoliczności, które mogłyby stanowić podstawę wznowienia postępowania.

Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, takimi okolicznościami są wyłącznie: popełnienie przestępstwa w związku z postępowaniem, gdy istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia – jednak w tym przypadku przestępstwo to musi być stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu, a taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie. Nie doszło również do ujawnienia nowych faktów lub dowodów wskazujących na to, że

skazany nie popełnił czynu albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. Zaistnienie żadnej z tych podstaw wznowieniowych nie zostało przez skazanego skutecznie uprawdopodobnione w złożonym przez niego wniosku.

Niniejsza sprawa była przedmiotem rozstrzygania przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym dotyczącym wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 529/22. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 24 stycznia 2024 r., w sprawie o sygn. akt IV KK 491/23, oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną. Ustosunkował się przy tym do obecnie podnoszonych argumentów skazanego: wskazał, że przedstawiony przez skazanego prywatny list („gryps”) nie mógł zostać uznany za dowód w znaczeniu procesowym – ponieważ D.C. miał w postępowaniu obrońcę, który jako podmiot fachowy winien mieć świadomość, w jaki sposób wprowadza się do postępowania dowody oraz jakimi wymogami formalnymi są obwarowane. Jak wynika zaś z protokołu rozprawy apelacyjnej z dnia 13 kwietnia 2023 r., zarówno obrońcy jak i sami skazani (w sprawie występowało kilku współoskarżonych) takich żądań skutecznie nie przedstawili. Podstawą wniosku o wznowienie nie może być także teza o tym, że wniosek dowodowy dotyczący tego listu został nieprawidłowo potraktowany – ten zarzut został już bowiem rozpoznany w ramach kasacji, a jednocześnie nie może on stanowić podstawy do formułowania wniosku o wznowienie postępowania.

Należy też podkreślić, że sam fakt zgłoszenia nowego dowodu nie obliguje sądu do wznowienia postępowania, skoro każdy prawomocny wyrok sądu korzysta z domniemania prawidłowości zawartych w nim rozstrzygnięć, dopóki wnioskodawca nie wykaże, że wyrok taki jest obciążony konkretnymi błędami w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych lub wadami prawnymi (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2021 r., IV KO 109/21, LEX nr 3322092; z dnia 15 grudnia 2015 r., V KO 65/15, Lex nr 1938695; z dnia 24 maja 2016 r., V KO 29/16, Lex 2044502*). Chodzi tylko o takie nowe fakty lub dowody, które wskazują na zaistnienie określonej pomyłki sądowej i stwarzają odpowiednio wysokie przypuszczenie wydania błędnego wyroku. Postępowanie karne nie podlega wznowieniu w razie zgłoszenia we wniosku jakichkolwiek wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia, ale jedynie wtedy, gdy owe nowe fakty lub

dowody w sposób wiarygodny podważają prawdziwość dokonanych ustaleń faktycznych, a więc, że zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2015 r., V KO 65/15, Lex nr 1938695; z dnia 24 maja 2016 r., V KO 29/16, Lex 2044502*).

Nowe fakty lub dowody powinny więc wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania albo skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą, albo wymierzenia łagodniejszej kary z uwagi na nieuwzględnienie poprzednio przyjętych okoliczności zobowiązujących do jej nadzwyczajnego złagodzenia, albo pominięcia jako błędnie przyjętych okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary. Zadaniem Sądu Najwyższego nie jest dokonanie ponownej oceny materiału dowodowego i ocenianie sposobu czynienia ustaleń faktycznych przez Sąd I instancji, lecz jedynie zbadanie natury owych nowych faktów i możliwości ich wpłynięcia na to, że doszło do tzw. pomyłki sądowej. Nie ma on też kompetencji do poszukiwania, czy nawet przeprowadzania dowodów, których treść nie jest w ogóle znana, a które zdaniem wnioskodawcy miałyby wskazywać na odmienną wersję wydarzeń, niż ustalona przez orzekające w sprawie sądy powszechne (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2010 r., III KO 54/10, LEX nr 598847*).

Przechodząc do realiów podlegającej rozpoznaniu sprawy należy podkreślić, że przedstawione przez skazanego informacje nie mogły prowadzić do wniosku, iż zachodziło wysokie prawdopodobieństwo, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego. Analiza podniesionych w piśmie skazanego informacji mających pochodzić od D.J. i M.K., oraz z prywatnego listu, prowadziła do wniosku, że nie wskazują one na wysokie prawdopodobieństwo, by istniały wątpliwości co do tego, czy skazany D.C. popełnił przypisane mu przestępstwa. Prawidłowość oceny wyjaśnień i zeznań J. L., wyjaśnień M. K., zeznań P. D., wyjaśnień D. M., zeznań M. K., wyjaśnień D. J., wyjaśnień M. K. - i uznania ich odpowiednio za wiarygodne lub niewiarygodne, została już poddana analizie przez Sąd Najwyższy w ramach kasacji i sama w sobie nie może stać się obecnie podstawą formułowania wniosku o wznowienie

postępowania. Załączony do wniosku skazanego list w żaden sposób nie wykazywał, że błędne były ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji w tej sprawie i nie wskazywał na żadne nowe dowody w sprawie.

Reasumując podkreślić należy, że w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje się na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku – w tym dotyczących stanu zdrowia psychicznego skazanego. Nie bada się w ramach tej procedury oceny zasadności orzeczeń procedujących w sprawie sądów, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej. Sąd w ramach tego postępowania jest uprawniony zbadać tylko to, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wykazujące znaczne prawdopodobieństwo błędności tego wyroku skazującego, a nie czynić ustalenia faktyczne na podstawie tych dowodów, czyli, jak w niniejszej sprawie, po raz kolejny oceniać znaczenie prywatnego listu oraz zeznań świadków.

Wszystkie te okoliczności, oceniane w kontekście art. 545 § 3 k.p.k., przesądzają o oczywistej bezzasadności złożonego przez D.C. wniosku o wznowienie postępowania. Należy jednak zauważyć, iż złożenie wniosku o wznowienie postępowania na korzyść skazanego nie jest ograniczone żadnym terminem, zatem może on to uczynić po zebraniu odpowiednich środków i zleceniu sporządzenia wniosku ustanowionemu przez siebie adwokatowi lub radcy prawnemu, o ile obrońca uzna, że powody do wznowienia rzeczywiście zachodzą.

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

WB.

[ms]